

talizálással várni kellene addig, amíg végleges formában elkészülnek a nemzetközi szabályozások a képek azonosításra való felhasználásáról.

Azáltal, hogy mostantól Magyarország is a részt vesz a régi könyvek digitális feldolgozásának e fontos nemzetközi fórumán, a közgyűlések és éves szemináriumok révén közvetlenebbül is értesülhetünk az Európa-szerte folyó munkálatokról. Ugyanakkor lehetőségünk van az itthon folyó hasonló jellegű munkák külföldi megismertetésére, „népszerűsítésére” is.

V. ECSEDY JUDIT

Még egyszer a Melius-féle nyomtatvány-töredékről. Újabb kutatásaink eredménye alapján korábbi állításunkat módosítanunk kell az 1570-ben, a Komlós-féle tipográfiában készült, ismeretlennek hitt Melius mű (S RMNy 278A) töredéke kapcsán.¹ A Csíkszeredán kiáztatott nyomtatvány-töredék valójában *Melius Juhász Péter* ugyancsak 1570-ben kiadott *Az egez Szent Irasbol valo igaz tvdoman ...*² című művének második, külön címlappal kezdődő részéből való. Az összes más nézeteket cáfolni kívánó, kérdés-felelet formájában megírt református vitairatnak a Krisztus istenségével kapcsolatos állításokat cáfoló 42 pontja közül az I jelű füzetben a 18-tól a 23. pontig tartó szövegrész töredéke került elő.

A makulatúraként felhasznált I jelű füzet külső szélének a töredéket megőrző kötéstábla méretehez igazodó vágása miatt a füzet első két levelénél hiányzik a 93 mm széles szövegtükörből 50 mm, míg a negyedik levél mindkét lapjának alsó szöveges részéből tíz sor, cca. 41 mm veszett el.

A nyomtatvány tipográfiai jellemzői alapján megállapítható, hogy Meliusnak ez a műve az 1570. március 1-jei ajánlást követő és augusztust megelőző hónapokban hagyta el Komlós András nyomdáját. A kiadványban ugyanis megtalálható az a 118 mm-es antikva betűtípus fordított állású, suta verzális „Z” betűje, amely 1570 augusztusát követően már nem fordult elő a Komlós-féle kiadványokban. Továbbá a Komlós András saját készletéből származó másik, 86 mm-es antikva betűsor szövegtípusként való alkalmazása ugyancsak nem fordult elő 1570 augusztusa után a debreceni nyomtatványokban.

Végezetül ebből az esetből is levonható az a tanulság, hogy mind az irodalomtörténészek, mind a nyomdászattörténészek számára mennyire fontos lenne Melius Juhász Péter összes művének kiadása.

BÁNFI SZILVIA

1848–49-es dokumentumok az egyesült Debreceni Polgári Casino-ban. Gróf Széchenyi István a reformkor kiemelkedő alakja, aki többször utazott Angliába, járt Itáliában, Francia-, Német-, Görög- és Törökországban, utazásai révén látta, hogy az országban az igazi változást a „kiművelt emberfők” sokasága jelenti.

Az angol példa nyomán olyan intézetek, kaszinók létrehozására gondolt, ahol a társadalom különböző rétegei egymással találkozhatnak, művelhetik magukat a hazai és külföldi lapok, köny-

¹ BÀNFI Szilvia: *A csíksomlyói ferences gyűjteményben lappangó ismeretlen, 16. századi debreceni nyomtatvány-töredékek.* = MKsz 2000. 4. sz. 423–425.; BÀNFI Szilvia: *Az Fiú is Jehova. Ismeretlen művek Komlós András műhelyéből.* In: *Egyház és művelődés.* Debrecen, 2000. 15–17.

² RMNy 279 „I” füzet.